

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 0. maj 2009

4. udkast

(ÆF 2 og 3 fra SF og EL)

Betænkning

over

Forslag til lov om konfliktråd i anledning af en strafbar handling

[af justitsministeren (Brian Mikkelsen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1. Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. februar 2009 og var til 1. behandling den 27. marts 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <> møder.

Høring

Lovforslaget bygger på betænkning nr. 1501/2008 om konfliktråd. Betænkningen har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 8. december 2008 betænkningen til udvalget, jf. alm. del - bilag 168. Den 2. marts 2009 sendte justitsministeren de indkomne høringsvar samt et notat herom til udvalget. Den 17. marts 2009 sendte justitsministeren supplerende høringssvar til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 23 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

<>

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. [Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Nye paragraffer

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af <>:

1) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Der iværksættes en forsøgsordning med mægling i konfliktråd som et alternativ til kortere ubetingede frihedsstraffe eller andre retsfølger af den strafbare handling for gerningsmænd på op til 17 år«.

[Forsøgsordning med konfliktråd som alternativ til straf]

Af et *mindretal* (SF og EL), tiltrådt af <>:

2) Efter § 5 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. Bevisførelse om, hvilke oplysninger der er fremkommet under et konfliktråd, må ikke finde sted. Retten kan dog tillade en sådan bevisførelse, hvis den må anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettige, at bevisførelsen finder sted.«

[Bevisførelse om oplysninger fremkommet i konfliktråd må som udgangspunkt ikke finde sted]

3) Efter § 6 indsættes som ny paragraf:

»§ 03. I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1069 af 6. november 2008, som ændret senest ved lov nr. 319 af 28. april 2009, foretages følgende ændring:

1. Efter § 152 a indsættes i kapitel 16 som ny paragraf:

»§ 152 b. Bevisførelse om, hvilke oplysninger der er fremkommet under et konfliktråd, må ikke finde sted. Retten kan dog tillade en sådan bevisførelse, hvis den må anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettige, at bevisførelsen finder sted.««

[Bevisførelse om oplysninger fremkommet i konfliktråd må som udgangspunkt ikke finde sted]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Forsøgene med konfliktråd som et supplement til en sædvanlig straffesag er nu godt og positivt evalueret, og hvis lovforslaget vedtages, etableres der en permanent og landsdækkende ordning med konfliktråd som et supplement til en sædvanlig straffesag.

Socialistisk Folkeparti foreslår, at de gode erfaringer med forsøgsordningerne udnyttes til at lave en ny forsøgsordning, hvor konfliktråd afprøves som et alternativ til straffesager, således at mæg-

ling i konfliktråd i visse sager træder i stedet for straf eller andre retsfølger af den strafbare handling. En sådan forsøgsordning er i øvrigt anbefalet af Det Kriminalpræventive Råd.

SF foreslår, at forsøgsordningen skal omfatte udvalgte unge i alderen op til 17 år, som har begået kriminalitet, der indbefatter et identificerbart offer, og som medfører kortere, ubetingede frihedsstraffe (op til 3 måneders fængsel).

Unge under den kriminelle lavalder skal også være omfattet af forsøgsordningen, hvis det skønnes, at de kan profitere af det, og offeret er indforstået.

SF foreslår, at forsøgsordningen tilrettelæggelse i overensstemmelse med den permanente og landsdækkende ordning, herunder i forhold til frivillighed og visitation af sagerne på baggrund af en konkret vurdering af sagernes og parternes egnethed.

Hvis en eventuel aftale indgået i konfliktråd ikke overholdes, skal sagen gå gennem det almindelige retssystem.

Hvis gerningsmanden deltager i konfliktråd og overholder en eventuel aftale, som konfliktrådet resulterer i, indebærer deltagelsen, at den strafbare handling ikke fremgår af gerningsmandens straffeattest.

SF finder det fornuftigt at afprøve konfliktråd som alternativ til straf for unge kriminelle, da der specielt i USA er opnået gode resultater hermed.

SF er bekendt med, at forskningsresultater ikke nødvendigvis kan overføres landene imellem, men at forskningsresultaterne fra USA er så markante positive, at de må forventes at have en afsmittende effekt i Danmark. Det er derfor vigtigt, at forsøgsordningen etableres, således at Danmark kan gøre sine egne erfaringer. SF finder ligeledes, at det er nødvendigt, at vi konstant afprøver nye initiativer i kampen mod ungdomskriminalitet og i særdeleshed dem, der ser ud til at virke.

I betænkning om konfliktråd, afgivet af Justitsministeriets udvalg om konfliktråd, fremgår det, at konfliktråd giver et mindre tilbagefald til ny kriminalitet end traditionelle straffe, jf. betænkningen s. 115.

Professor Flemming Balvig, der var medlem af Justitsministeriets udvalg om konfliktråd, henviser til, at deltagelse i konfliktråd er et af de få tiltag, der markant mindsker kriminaliteten hos gerningspersonen, jf. <http://www.berlingske.dk/article/20081205/danmark/712050098/>. Erfaringer fra Finland viser desuden, at jo yngre gerningsmændene er, når de deltager i konfliktråd, jo større indflydelse har konfliktmægling for gerningsmændenes recidiv, jf. betænkningen s. 72. Derfor er det vigtigt, at unge, der har begået en kriminel handling, kan deltage i konfliktråd til trods for, at de ikke er over den kriminelle lavalder. Det vigtige for SF er således, at vi gør det, der virker i forhold til at mindske ungdomskriminalitet.

I forhold til denne argumentation viser forskning, at fængsling af unge i højere grad forstærker de unges kriminalitet frem for at svække den. Resultatet er således, at jo hurtigere unge kommer i kontakt med retssystemet og fængsler, jo hurtigere stabiliseres de unges kriminelle selvbillede.

Forslaget om at gøre konfliktråd til et alternativ til straf vil holde den unge kriminelle ude af retssystemet, samtidig med at der gennem konfliktrådet hurtigt vil kunne findes en løsning, hvorved den unge bliver holdt ansvarlig for sine handlinger og selv indgår som en del af løsningen på at genoprette den skade, han eller hun har forårsaget. At gøre konfliktråd til et alternativ til straf betyder samtidig, at retssystemet belastes mindre. Hvis konfliktråd kun anvendes som et supplement, der ved dom indgår som en formildende omstændighed, opnås ikke samme præventive effekt, da de unge således, til trods for konfliktrådet, vil komme i kontakt med det ordinære retssystem.

Samtidig har konfliktråd en positiv betydning for ofre, da det skaber tryghed for offeret, at den pågældende får en forklaring på, hvorfor en hændelse skete, og især i forhold til voldskriminalitet giver det offeret tryghed at få afklaret, hvad der skal ske efterfølgende, hvis offer og gerningsmand mødes igen.

En plettet straffeattest gør det ofte svært for unge at få eksempelvis en læreplads, som kan være medvirkende til at skabe et liv uden kriminalitet. Derfor er det helt afgørende, at unge kriminelle undgår en plet på straffeattesten.

I sager, der kan visiteres til denne forsøgsordning, er det mæglerne, der skal sikre, at offeret ikke er udsat for pres fra gerningsmanden, og at gerningsmandens hensigter ikke blot er at undgå straf, men et reelt ønske om en konfliktløsning. Erfaringer fra Norge viser dig ingen tendens til, at gerningsmænd ikke deltager med oprigtige hensigter.

I udvalget om konfliktråd var der uenighed om, hvorvidt konfliktråd skulle være et alternativ til straf. Et flertal i udvalget bestående af 7 udvalgsmedlemmer var imod, mens et mindretal på 5 udvalgsmedlemmer var for.

Flertallet var som udgangspunkt imod at gøre konfliktråd til et alternativ til straf under henvisning til, at grundlæggende straffeprocessuelle principper taler imod, fordi anvendelse af konfliktråd som alternativt reelt vil give den forurettede »magt« til at afgøre, om gerningsmanden skal idømmes en straf eller ej. Mindretallet argumenterer imidlertid for, at denne problematik allerede eksisterer i retssystemet, da den forurettede har betydelig indflydelse på, hvad der kan og skal ske. Dette styrker desuden ifølge mindretallet offeret retsstilling, som i sin tid var grundlaget for forsøgsordningen med konfliktråd, jf. betænkningen s. 117 og 118.

Flertallet har videre anført bekymring over, at forurettede kan risikere at blive udsat for pression, hvor gerningsmanden tvinger forurettede til at deltage i konfliktråd. Mindretallet påpeger, at der på baggrund af omfattende erfaringer fra Norge ikke har været eksempler på denne bekymring. Mæglerens rolle skulle dog også sikre, at eventuelle tegn på pression opdages tidligt i forløbet, jf. betænkningen side 119 og 120.

Mindretallet, der anbefaler konfliktråd som et alternativ til straf, begrundet særligt sin anbefaling med, at det har en dokumenteret præventiv virkning. Det påpeges, at der ved anvendelse af konfliktråd som supplement ikke er undersøgelser, der viser, om de præventive virkninger er lige så gode, som hvis konfliktråd er et alternativ til straf. Hvis konfliktråd bliver et alternativ til straf, vil anvendelsen blive mere udbredt og derigennem have større præventiv virkning, jf. betænkningens s. 115 og 116. Ligeledes henledes opmærksomheden på, at denne ordning vil aflaste det overfyldte og pressede retssystem, hvilket erfaringer fra udlandet har vist muligt, jf. betænkningen s. 120.

Det skal endelig bemærkes, at flertallet, der er imod anvendelse af konfliktråd som alternativ til straf, anfører, at der kan gøre sig særlige forhold gældende, hvor konfliktråd kan fungere som alternativ straf. Dette er tilfældet, hvis fokus rettes mod unge lovovertrædere, hvor indsatsen retter sig mod at forhindre, at unge ender i gentagende kriminalitet, jf. betænkningens side 113. I Udredning til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet påpeges det ligeledes, at der er positive resultater med konfliktråd. Endvidere vurderes det i udredningen, at konfliktråd, set ud fra en cost-benefit-synsvinkel, vil gøre resultaterne endnu mere positive, da der er tale om metoder og tiltag, der er billigere end traditionel rettergang og traditionelle sanktioner, jf. Udredning til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet, Justitsministeriets Forskningsenhed, s. 124.

Der henvises til, at SF den 31. marts 2009 har fremsat et selvstændigt forslag til folketingsbeslutning om konfliktråd som alternativ til straffesager for unge op til 17 år, jf. beslutningsforslag nr. B 150.

Til nr. 2 og 3

Ændringsforslagene indebærer, at bevisførelse om oplysninger fremkommet i konfliktråd som udgangspunkt ikke må finde sted, og at retten kun kan ophæve tavshedspligten efter lignende regler, som gælder for henholdsvis læger og journalister, advokater og præster.

Kim Andersen (V) Søren Pind (V) Karsten Nonbo (V) Peter Skaarup (DF) fmd.

Marlene Harpsøe (DF) René Christensen (DF) Tom Behnke (KF) Vivi Kier (KF)

Naser Khader (KF) Karen Hækkerup (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Mogens Jensen (S)

Morten Østergaard (RV) Anne Baastrup (SF) nfmd. Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Simon Emil Ammitzbøll (UFG) Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 158****Bilagsnr. Titel**

1	Høringssvar og høringsoversigt, fra justitsministeren
2	Supplerende høringssvar, fra justitsministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	1. udkast til betænkning
6	2. udkast til betænkning
7	3. udkast til betænkning
8	4. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 158**Spm.nr. Titel**

1	Spm. om kommentar til høringssvar af 17/3-09 fra Dansk Vejfor- ening, og ministerens svar herpå
2	Spm. om midler til evalueringen af konfliktrådsordningen, til justits- ministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvordan vil ministeren sikre et system, der indebærer, at alle sager, der har en mulighed for at være egnede til konfliktråd, visi- teres videre af politiet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om at sikre, at konfliktmæglere, der skal håndtere voldtægtssa- ger eller vold i samlivsrelationer, specialuddannes på området, til ju- stitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvorvidt etik vil blive en del af konfliktmægleruddannelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om lovgivning om, at oplysninger fremkommet under kon- fliktrådet ikke må anvendes i en senere straffesag, til justitsministe- ren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om, på hvilken måde konfliktråd som alternativ til straf ikke er i overensstemmelse med de processuelle principper, når der findes pri- vat påtale, som ligner den foreslåede ordning, og hvordan adskiller dette sig fra den position, forurettede får i den foreslåede ordning, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvorfor ministeren tror, at der lægges pres på den forurette- de for at deltage i et konfliktråd som alternativ, og om ministeren er bekendt med resultater, herunder fra den norske ordning, som doku- menterer, at det er et problem, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvorvidt ministeren er enig i, at det er mæglerens opgave at afbryde et konfliktråd, såfremt denne skønner, at gerningsmanden deltager på skrømt, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvilke andre grunde ud over de nævnte der vil tale imod

konfliktråd som alternativ, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm. om, hvorledes domstolene sikrer sig, at en gerningsmand ikke kan udnytte sin deltagelse i et konfliktråd til at opnå en mildere straf, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om, hvordan man vurderer, om en sag er egnet til konfliktråd, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om formildende omstændighed i forbindelse med straffastsættelsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvad ministeren mener med, at gerningsmanden skal have tilstået den straffbare handling »i det væsentlige« for, at mægling kan finde sted, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvorvidt ministeren vil redegøre for, om gerningsmandens opførsel indgår i rettens overvejelser og vurdering, når straffen fastsættes, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvorvidt det er ministerens opfattelse, at en mægler bør afbryde et konfliktråd, såfremt gerningsmanden ikke viser den rette empati over for forurettede, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om, hvad ministeren mener med samtale »på en ordentlig måde«, samt om dette inkluderer såvel verbale som nonverbale kommunikationsformer, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvorvidt der under forsøgsordningen har været konfliktråd, som er blevet afbrudt af mæglerne, forurettede eller gerningsmanden, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om forsøgsordninger, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om en begrænsning for, hvilke sagstyper der kan behandles i konfliktråd, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om at sikre, at forurettede - der ikke ønsker at deltage i konfliktråd - ikke skal risikere repressalier eller pression fra gerningsmandens side, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, til justitsministeren, og dennes svar herpå
- 23 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, til justitsministeren, og dennes svar herpå